

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

6 octombrie 2015 *

„Trimitere preliminară — Principiile echivalenței și efectivității — Autoritate de lucru judecat — Restituirea plății nedatorate — Restituirea taxelor percepute de un stat membru cu încălcarea dreptului Uniunii — Hotărâre judecătorească definitivă care obligă la plata unei taxe incompatibile cu dreptul Uniunii — Cerere de revizuire a unei astfel de hotărâri judecătorești — Legislație națională care permite revizuirea, având în vedere hotărârile ulterioare ale Curții pronunțate cu titlu preliminar, doar a hotărârilor judecătorești definitive în materie administrativă”

În cauza C-69/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunalul Sibiu (România) prin decizia din 16 ianuarie 2014, primită de Curte la 10 februarie 2014, în procedura

Dragoș Constantin Târșia

împotriva

Statului român,

Serviciului public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a autovehiculelor,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnii M. Ilešić (raportor), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh și J.-C. Bonichot, președinți de cameră, domnul A. Arabadjiev, doamnele C. Toader, M. Berger și A. Prechal și domnii E. Jarašiūnas și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: doamna L. Carrasco Marco, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 27 ianuarie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Târșia, de el însuși;
- pentru guvernul român, de R.-H. Radu, de V. Angelescu și de D. Bulancea, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, de B. Czech și de K. Pawłowska, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: română.

— pentru Comisia Europeană, de R. Lyal și de G.-D. Bălan, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 aprilie 2015,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 110 TFUE, a articolului 6 TUE, a articolelor 17, 20, 21 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și a principiilor generale ale dreptului Uniunii.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Târșia, pe de o parte, și statul român, reprezentat de Ministerul Finanțelor și Economiei, și Serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a autovehiculelor, pe de altă parte, referitor la o cerere de revizuire a unei hotărâri definitive, pronunțate de o instanță națională, prin care domnul Târșia a fost obligat la plata unei taxe declarate ulterior incompatibilă cu dreptul Uniunii.

Cadrul juridic românesc

- 3 Articolul 21 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 din 2 decembrie 2004 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2004, denumită în continuare „Legea contenciosului administrativ”), în versiunea în vigoare la data introducerii cererii de revizuire, prevedea:

„(1) Împotriva soluțiilor definitive și irevocabile pronunțate de instanțele de contencios administrativ se pot exercita căile de atac prevăzute de Codul de procedură civilă.

(2) Constituie motiv de revizuire, care se adaugă la cele prevăzute de Codul de procedură civilă, pronunțarea hotărârilor rămase definitive și irevocabile prin încălcarea principiului priorității dreptului [Uniunii], reglementat de articolul 148 alineatul (2) coroborat cu articolul 20 alineatul (2) din Constituția României, republicată. Cererea de revizuire se introduce în termen de 15 zile de la comunicare, care se face, prin derogare de la regula consacrată de articolul 17 alineatul (3), la cererea temeinic motivată a părții interesate, în termen de 15 zile de la pronunțare. Cererea de revizuire se soluționează de urgență și cu precădere, într-un termen maxim de 60 de zile de la înregistrare.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 4 Domnul Târșia, resortisant român, a cumpărat în Franța, la data de 3 mai 2007, un autovehicul de ocazie. Pentru a efectua înmatricularea acestui autovehicul în România, el a trebuit, la data de 5 iunie 2007, să achite suma de 6 899,51 RON (aproximativ 1 560 de euro), cu titlu de taxă specială pentru autoturisme, exigibilă în temeiul articolelor 214¹ și 214² din Codul fiscal, în versiunea în vigoare la data înmatriculării vehiculului menționat.
- 5 Întrucât a considerat că această taxă este incompatibilă cu articolul 110 TFUE, domnul Târșia a inițiat la Judecătoria Sibiu o procedură de natură civilă pentru a obține restituirea cuantumului taxei respective. Această instanță a admis cererea menționată, obligând statul român la restituire prin hotărârea din 13 decembrie 2007, pentru motivul că taxa respectivă este contrară articolului 110 TFUE.

- 6 Statul român, reprezentat de Ministerul Economiei și Finanțelor, a declarat recurs împotriva acestei hotărâri. Prin hotărârea nr. 401/2008, Secția civilă a Tribunalului Sibiu a limitat restituirea taxei speciale pentru autoturisme achitate de domnul Târșia la un quantum egal cu diferența dintre această taxă și cea, ulterioară, pe poluare, exigibilă în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule din 21 aprilie 2008 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008).
- 7 Această din urmă hotărâre a făcut obiectul unei cereri de revizuire introduse de domnul Târșia la 29 septembrie 2011 la Tribunalul Sibiu. Domnul Târșia a solicitat, în temeiul articolului 21 alineatul (2) din Legea contenciosului administrativ, pe de o parte, anularea hotărârii nr. 401/2008 a acestei instanțe și, pe de altă parte, rejudecarea cauzei, pentru motivul că Curtea ar fi statuat, în Hotărârea Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), că articolul 110 TFUE se opune unei taxe precum cea pe poluare care rezultă din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2008. Domnul Târșia consideră, în consecință, că recursul statului român a fost admis cu încălcarea principiului supremației dreptului Uniunii și că taxa specială pe autoturisme achitată ar trebui să îi fie restituită în întregime.
- 8 Instanța de trimitere arată în această privință că normele procedurale aplicabile litigiilor civile nu prevăd posibilitatea de a introduce o cerere de revizuire a unei hotărâri judecătorești definitive în temeiul unei încălcări a dreptului Uniunii, în timp ce o astfel de cerere poate fi introdusă potrivit normelor procedurale care reglementează contenciosul administrativ.
- 9 În aceste condiții, Tribunalul Sibiu a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolele 17, 20, 21 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolul 6 [TUE], articolul 110 [TFUE], principiul securității juridice tras din dreptul [Uniunii] și jurisprudența [Curții] pot fi interpretate ca opunându-se unei reglementări precum articolul 21 alineatul (2) din Legea [contenciosului administrativ], care prev[ede] posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești interne pronunțate exclusiv în materia contenciosului administrativ în ipoteza încălcării principiului priorității dreptului [Uniunii] și nu permit[e] posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești interne pronunțate în alte materii decât contenciosul administrativ (civile, penale) în ipoteza încălcării aceluiași principiu al priorității dreptului [Uniunii] prin aceste din urmă hotărâri?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 10 Guvernul român apreciază că prezenta cerere de decizie preliminară nu este admisibilă. În această privință, guvernul menționat susține, în primul rând, că raportul juridic dintre domnul Târșia și statul român intră în domeniul dreptului fiscal. În consecință, dreptul procedural aplicabil cererii domnului Târșia ar fi dreptul procedural fiscal, care intră în sfera dreptului contenciosului administrativ. În aceste condiții, cu toate că cel sesizat cu cererea de revizuire a hotărârii menționate a fost completul instanței de trimitere competent în materie civilă care a pronunțat hotărârea nr. 401/2008, această instanță ar avea obligația de a aplica dreptul procedural al contenciosului administrativ, inclusiv dispozițiile privind motivul de introducere a cererii de revizuire prevăzut la articolul 21 alineatul (2) din Legea contenciosului administrativ.
- 11 În al doilea rând, guvernul român susține că domnul Târșia ar fi putut să exercite o contestație în anulare împotriva hotărârii menționate. Această cale de atac ar fi permis trimiterea cauzei în fața completului competent în materie de contencios administrativ, care ar fi putut să aplice articolul 21 alineatul (2) din Legea contenciosului administrativ. Întrucât ordinea juridică română garantează o

cale de atac efectivă care permite garantarea compatibilității cu dreptul Uniunii a situației domnului Târșia, răspunsul la întrebarea preliminară nu ar fi util pentru soluționarea litigiului pendinte în fața instanței de trimitere.

- 12 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în contextul normativ și de fapt pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărei exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță (Hotărârea *Fish Legal și Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 30, precum și Hotărârea *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, punctul 29).
- 13 În special, în cadrul sistemului de cooperare judiciară stabilit de articolul 267 TFUE, Curtea nu are sarcina de a verifica sau de a pune în discuție exactitatea interpretării dreptului național făcută de instanța națională, întrucât această interpretare intră în competența exclusivă a acesteia din urmă. Prin urmare, atunci când este sesizată de o instanță națională cu o întrebare preliminară, Curtea trebuie să se limiteze la a lua în considerare interpretarea dreptului național astfel cum a fost prezentată de instanța menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, punctul 35, Hotărârea *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, punctul 22, și Hotărârea *Logstor ROR Polska*, C-212/10, EU:C:2011:404, punctul 30).
- 14 Pe de altă parte, refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri formulate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, punctul 23, și Hotărârea *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, punctul 29).
- 15 În speță, a reține argumentația guvernului român potrivit căreia instanța de trimitere ar avea obligația să aplice normele procedurale ale contenciosului administrativ în condițiile în care este sesizată cu o cerere de revizuire a unei hotărâri judecătorești pronunțate în cadrul unei acțiuni de natură civilă ar echivala cu efectuarea unei interpretări a dreptului național, care este însă doar de competența instanței de trimitere.
- 16 Or, potrivit acestei instanțe, întrucât articolul 21 alineatul (2) din Legea contenciosului administrativ prevede posibilitatea revizuirii unor hotărâri judecătorești definitive pronunțate în cadrul unei acțiuni administrative, el nu este aplicabil în cauza principală, având în vedere că aceasta din urmă este de natură civilă.
- 17 Pe de altă parte, reiese din jurisprudența Curții că, în scopul stabilirii modalităților aplicabile de rambursare a unui impozit național perceput cu încălcarea dreptului Uniunii, calificarea raporturilor juridice stabilite între administrația fiscală a unui stat membru și persoane impozabile cu ocazia încasării unui astfel de impozit intră în sfera dreptului național (a se vedea în acest sens Hotărârea *IN. CO. GE.'90 și alții*, C-10/97-C-22/97, EU:C:1998:498, punctul 26).
- 18 Prima cauză de inadmisibilitate invocată de guvernul român trebuie, în consecință, să fie înlăturată.
- 19 În ceea ce privește excepția de inadmisibilitate întemeiată pe existența, în ordinea juridică națională, a unor căi de atac efective care, în orice caz, i-ar permite domnului Târșia să obțină câștig de cauză, este suficient să se amintească faptul că numai instanța națională, care, în litigiul principal, ridică problema posibilității sale de a revizui o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în cadrul unei acțiuni de natură civilă, are sarcina de a aprecia, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a pronunța propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului

Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea în acest sens Hotărârea Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, EU:C:2010:39, punctul 25, și Hotărârea Nicula, C-331/13, EU:C:2014:2285, punctul 21).

- 20 Întrucât niciun element din dosarul pus la dispoziția Curții nu permite să se concluzioneze că interpretarea dreptului Uniunii solicitată nu ar fi utilă instanței de trimitere, a doua cauză de inadmisibilitate a guvernului român nu poate fi primită.
- 21 În aceste condiții, conform jurisprudenței amintite la punctul 14 din prezenta hotărâre, interpretarea dreptului Uniunii solicitată trebuie să fie în legătură cu obiectul litigiului principal. Or, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea dreptului Uniunii având în vedere reglementarea națională care nu permite revizuirea unor hotărâri judecătorești definitive pronunțate atât în materie civilă, cât și în materie penală, incompatibile cu dreptul Uniunii. În măsura în care reiese fără ambiguitate din dosar că litigiul principal nu are un caracter penal, trebuie să se constate, astfel cum susțin guvernele român și polonez, că este evident că un răspuns al Curții în această privință nu ar avea nicio legătură cu obiectul litigiului principal.
- 22 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se constate că cererea de decizie preliminară este admisibilă, mai puțin în măsura în care se referă la imposibilitatea revizuirii hotărârilor definitive pronunțate de instanțe în materie penală, incompatibile cu dreptul Uniunii.

Cu privire la fond

- 23 Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că reiese din dosar că domnului Târșia i s-a impus, printr-o hotărâre judecătorească pronunțată în cadrul unei acțiuni de natură civilă, plata taxei pe poluare pentru autovehicule pe care Curtea a declarat-o, în esență, incompatibilă cu articolul 110 TFUE în Hotărârea Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), pronunțată după data la care această hotărâre judecătorească a rămas definitivă.
- 24 Or, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că dreptul de a obține rambursarea unor taxe percepute de un stat membru cu încălcarea normelor dreptului Uniunii reprezintă consecința și completarea drepturilor conferite justițiabililor de dispozițiile dreptului Uniunii care interzic astfel de taxe, după cum au fost acestea interpretate de Curte. Statele membre sunt, așadar, obligate, în principiu, să ramburseze impozitele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii (Hotărârea Littlewoods Retail și alții, C-591/10, EU:C:2012:478, punctul 24, Hotărârea Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, punctul 20, precum și Hotărârea Nicula, C-331/13, EU:C:2014:2285, punctul 27).
- 25 În plus, când un stat membru a încasat impozite cu încălcarea normelor de drept al Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a impozitului perceput fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu impozitul respectiv. În consecință, principiul obligării statelor membre să restituie cu dobândă taxele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii decurge din acest din urmă drept (a se vedea în acest sens Hotărârea Littlewoods Retail și alții, C-591/10, EU:C:2012:478, punctele 25 și 26, precum și Hotărârea Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, punctele 21 și 22).
- 26 În lipsa unei reglementări a Uniunii în materie de restituire a unor impozite naționale percepute fără să fi fost datorate, revine fiecărui stat membru, în temeiul principiului autonomiei procedurale, atribuția de a desemna instanțele competente și de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite contribuabililor de dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Rewe-Zentralfinanz și Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punctul 5, Hotărârea Aprile, C-228/96, EU:C:1998:544, punctul 18, precum și Hotărârea Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, punctul 31).

- 27 Modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor destinate să asigure protecția drepturilor conferite contribuabililor de dreptul Uniunii nu trebuie, cu toate acestea, să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile acțiunilor similare de drept intern (principiul echivalenței) și nici să fie concepute astfel încât să facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea Rewe-Zentralfinanz și Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punctul 5, Hotărârea Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, EU:C:2010:39, punctul 31, precum și Hotărârea Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, punctul 32).
- 28 În măsura în care restituirea unei taxe declarate incompatibilă cu dreptul Uniunii este, în speță, împiedicată de existența unei hotărâri judecătorești definitive care impune plata acestei taxe, trebuie amintită importanța pe care o deține principiul autorității de lucru judecat atât în ordinea juridică a Uniunii, cât și în ordinile juridice naționale. Astfel, pentru a garanta atât stabilitatea dreptului și a raporturilor juridice, cât și o bună administrare a justiției, este necesar ca hotărârile judecătorești rămase definitive după epuizarea căilor de atac disponibile sau după expirarea termenelor de exercitare a acestor căi de atac să nu mai poată fi contestate (Hotărârea Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, punctul 58 și jurisprudența citată).
- 29 Prin urmare, dreptul Uniunii nu impune instanței naționale să înlăture aplicarea normelor interne de procedură care conferă autoritate de lucru judecat unei decizii judecătorești, chiar dacă aceasta ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu acest drept (Hotărârea Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, punctul 59 și jurisprudența citată).
- 30 În aceste condiții, în cazul în care normele de procedură interne aplicabile prevăd posibilitatea ca instanța națională să revină, în anumite condiții, asupra unei hotărâri care are autoritate de lucru judecat pentru a face ca situația să fie compatibilă cu dreptul național, această posibilitate trebuie să prevaleze, în conformitate cu principiile echivalenței și eficacității, dacă sunt întrunite condițiile menționate, pentru a restabili conformitatea situației în discuție în litigiul principal cu dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, punctul 62).
- 31 Având în vedere considerațiile introductive care precedă, trebuie să se considere că instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii, în special principiile echivalenței și efectivității, trebuie interpretat în sensul că se opune ca o instanță națională să nu aibă posibilitatea de a revizui o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în cadrul unei acțiuni de natură civilă, în cazul în care această hotărâre se dovedește a fi incompatibilă cu o interpretare a dreptului Uniunii reținută de Curte ulterior datei la care hotărârea menționată a rămas definitivă în condițiile în care o astfel de posibilitate există în ceea ce privește hotărârile judecătorești definitive incompatibile cu dreptul Uniunii pronunțate în cadrul unor acțiuni de natură administrativă.

Cu privire la principiul echivalenței

- 32 Din jurisprudența amintită la punctul 27 din prezenta hotărâre reiese că principiul echivalenței interzice unui stat membru să prevadă modalități procedurale mai puțin favorabile pentru cererile de rambursare a unei taxe întemeiate pe o încălcare a dreptului Uniunii decât pentru cele aplicabile acțiunilor similare întemeiate pe o încălcare a dreptului intern (a se vedea de asemenea Hotărârea Weber's Wine World și alții, C-147/01, EU:C:2003:533, punctul 104).
- 33 Or, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită Curții să compare, în scopul aplicării principiului menționat, pe de o parte, acțiunile judiciare de natură administrativă întemeiate pe încălcarea dreptului Uniunii și, pe de altă parte, acțiunile judiciare de natură civilă întemeiate pe încălcarea acestui drept.

- 34 În această privință, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 49 din concluzii, același principiu implică un tratament egal al acțiunilor întemeiate pe o încălcare a dreptului național și a celor, similare, întemeiate pe o încălcare a dreptului Uniunii, iar nu echivalența normelor procedurale naționale aplicabile unor litigii de natură diferită cum sunt, în cauza principală, litigiul civil, pe de o parte, și litigiul administrativ, pe de altă parte. În plus, principiul echivalenței nu este pertinent într-o situație care, așa cum se întâmplă în litigiul principal, privește două tipuri de acțiuni întemeiate, și una, și cealaltă, pe o încălcare a dreptului Uniunii (Hotărârea ÖBB Personenverkehr, C-417/13, EU:C:2015:38, punctul 74).
- 35 În consecință, principiul echivalenței nu se opune ca o instanță națională să nu aibă posibilitatea de a revizui o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în cadrul unei acțiuni de natură civilă, în cazul în care această hotărâre se dovedește a fi incompatibilă cu o interpretare a dreptului Uniunii reținută de Curte ulterior datei la care hotărârea menționată a rămas definitivă, chiar dacă o astfel de posibilitate există în ceea ce privește hotărârile judecătorești definitive incompatibile cu dreptul Uniunii pronunțate în cadrul unor acțiuni de natură administrativă.

Cu privire la principiul efectivității

- 36 În ceea ce privește principiul efectivității, trebuie amintit că fiecare caz în care se ridică problema dacă o dispoziție procedurală națională face imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite particularilor de ordinea juridică a Uniunii trebuie analizat ținând cont de locul pe care respectivele norme îl ocupă în ansamblul procedurii, de modul în care această procedură se derulează și de particularitățile respectivelor norme în fața diverselor instanțe naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 37 În această perspectivă, trebuie să se țină seama, dacă este cazul, de principiile care stau la baza respectivului sistem jurisdicțional național, precum protecția dreptului la apărare, principiul securității juridice și buna desfășurare a procedurii (a se vedea printre altele Hotărârea Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, punctul 27, precum și Hotărârea Agroconsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, punctul 48 și jurisprudența citată).
- 38 Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 28 din prezenta hotărâre, Curtea a amintit în repetate rânduri importanța pe care o prezintă principiul autorității de lucru judecat (a se vedea de asemenea în acest sens, Hotărârea Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, punctul 38). Astfel, s-a statuat că dreptul Uniunii nu impune unui organ judiciar obligația ca, pentru a ține seama de interpretarea unei dispoziții relevante a acestui drept, adoptată de Curte ulterior pronunțării de către acest organ judiciar a deciziei care a dobândit autoritate de lucru judecat, să revină, din principiu, asupra deciziei respective (Hotărârea Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, punctul 60).
- 39 În speță, nicio împrejurare specifică litigiului principal, care să reiasă din dosarul de care dispune Curtea, nu justifică o abordare diferită de cea reținută de Curte în jurisprudența amintită la punctele 28 și 29 din prezenta hotărâre, potrivit căreia dreptul Uniunii nu impune instanței naționale să înlăture aplicarea normelor interne de procedură care conferă autoritate de lucru judecat unei decizii judecătorești, chiar dacă aceasta ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu acest drept.
- 40 În aceste condiții, în măsura în care hotărârea judecătorească definitivă prin care domnul Târșia este obligat la plata unei taxe, care, în esență, a fost declarată ulterior incompatibilă cu dreptul Uniunii, a fost pronunțată de o instanță națională de ultim grad, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, ca urmare, printre altele, a împrejurării că o încălcare printr-o astfel de decizie a drepturilor conferite de dreptul Uniunii nu mai poate, în mod normal, să facă obiectul unei remedieri, particularii nu pot fi privați de posibilitatea de a angaja răspunderea statului pentru a obține, pe această

cale, o protecție juridică a drepturilor lor (a se vedea în acest sens Hotărârea Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, punctul 34, și Hotărârea Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, EU:C:2006:391, punctul 31).

- 41 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că trebuie să se răspundă la întrebare că dreptul Uniunii, în special principiile echivalenței și efectivității, trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în împrejurări precum cele din litigiul principal, ca o instanță națională să nu aibă posibilitatea de a revizui o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în cadrul unei acțiuni de natură civilă, în cazul în care această hotărâre se dovedește a fi incompatibilă cu o interpretare a dreptului Uniunii reținută de Curte ulterior datei la care hotărârea menționată a rămas definitivă, chiar dacă o astfel de posibilitate există în ceea ce privește hotărârile judecătorești definitive incompatibile cu dreptul Uniunii pronunțate în cadrul unor acțiuni de natură administrativă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 42 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Dreptul Uniunii, în special principiile echivalenței și efectivității, trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în împrejurări precum cele din litigiul principal, ca o instanță națională să nu aibă posibilitatea de a revizui o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în cadrul unei acțiuni de natură civilă, în cazul în care această hotărâre se dovedește a fi incompatibilă cu o interpretare a dreptului Uniunii reținută de Curtea de Justiție a Uniunii Europene ulterior datei la care hotărârea menționată a rămas definitivă, chiar dacă o astfel de posibilitate există în ceea ce privește hotărârile judecătorești definitive incompatibile cu dreptul Uniunii pronunțate în cadrul unor acțiuni de natură administrativă.

Semnături